

SZINHÁZ ÉS MOZI

1869 színész szerződés nélkül!

Az általános gazdasági válság a színész-társadalommal is érezteti hatását, sőt talán fokozottabb mértékben, mint a polgárság más osztályaival. A *Budapesti Színészek Szövetsége* és az *Országos Színészegyesület* kimutatása szerint

az ideai színházi szezonban 1869 színész maradt szerződés nélkül.

Elképesztően nagy szám ez ahhoz viszonyítva, hogy a két egyesületnek összesen 3006 tagja van.

Nézzünk néhány számot, amelyek ékesen beszélnek a magyar színészek kétségbeeséséről. Az általános válság mellett elsősorban a megcsönkített ország miatt nem jutnak kenyérhez és szóhoz a nemzet napszámosai. A Csonkaország területén az idén mindössze tizennyolc helyigymiszterileg engedélyezett vidéki és alkalmi társulat működik.

A *Budapesti Színészek Szövetségének* kötelékébe tartozik az állami színházak kivételével valamennyi pesti színház tagja. A tagok száma 1500. Az 1500 színész és színésznő közül

csak hétszáznak van állandó szerződése, háromszázan csupán alkalmi esetekben játszanak, ötszáz színész pedig szerződés nélkül áll.

A színészek szövetsége alkotta meg az ugynevezett *kollektív szerződést*, amely szerint minden budapesti színháznak befogadóképességéhez arányítva állandó társulatot kell szerződtenie 1500 pengős évi létminimumos fizetéssel. A *Vigszínháznak*, a *Magyar-és Király Színháznak* legalább 25 állandó tagot kell szerződtenie, a *Belvárosi Színháznak* 20 tagot, a kisebb színházaknak legalább tizenkettőt. Aki meghatározott számú estére szerződik le előre megállapított fel-

léptidijjal valamelyik színházhoz, szintén állandó tagnak számít. Érdekes megemlíteni, hogy a Színészsövetség kimutatásában a nem működő színésznők sorában szerepel két világhírű tag: *Eggerth Márta* és *Bársony Rózi* is.

Az *Országos Színész Egyesület* kötelékébe tartoznak a két állami színház tagjai s a tizennyolc vidéki és alkalmi társulat színészei. Itt 1506 a tagok száma, ezekből azonban csak 332 tagnak van állandó szerződése. 633 nyugdíjas és jelenleg nem működő tag szerepel a kimutatásban. 100 tagnak csak ideiglenes működési engedélyt adott az egyesület. Egyévi gyakorlati működés után ezeknek a tagoknak le kell vizsgázniook, hogy véglegesen „színészekké avassák” őket. A rossz színházi viszonyokat festi alá az is, hogy

egy sereg, tavaly még Budapesten szereplő kitudó színész vidéki városokban kénytelen kenyeret keresni.

Vértes Lajos, a *Vigszínház* volt tagja *Miskolcon*, *Solty György*, a *Király Színház* volt tagja *Kassán*, *Galetta Ferenc Pécsen*, *Neményi Lili*, a *Kamaraszínház* volt tagja *Miskolcon*, *Tolnay Andor*, a *Király Színház* volt bonvivánja *Kaposváron*, *Sik Rezső*, a *Városi Színház* volt főrendezője *Miskolcon*, *Takács Rózi*, a *Vigszínház* volt tagja, aki nem egy beugrásával mentette meg a színházat, *Kisvárdán* van szerződésben. Nagy reményekre jogosító színészcsoadagyerekek sem tudtak elhelyezkedni pesti színházaknál: *Jaczkó Csa* *Debrecenben*, *Szécsi Hédy* pedig *Kassán* lép fel.

1869 magyar színész szerződés nélkül... nincs mód arra, hogy nagyobb számú állandó tag szerződtesére kötelezzék a pesti színházakat?!

A nagy festő élete a Nemzeti Színházban

Fauchois ur komédiája, amelyet *Szegény Mavrier* címen (milyen semmitmondó a magyar cím!) a *Nemzeti Színház* mutatott be — pár évvel ezelőtt *Párizs* és *London* egyik legnagyobb vigjátékskere volt. Nálunk eredetileg a *Vigszínház* akarta bemutatni, *Fedák Sárival* a főszerepben. A darab fordítása is vigszínházi: *Góth Sándor* neve szerepel fordítóként a *Nemzeti Színház* szinlapján.

A vidéki orvos (*Sugár Károly* nemes ember alakítása) házában vagyunk és megismerkedünk a jellegzetesen nyárspolgári családdal: az orvos feleségével (*Vizváry Mariska*), két leányával (*Vaszary Piroska* a vénkisasszony-leány szerepében elragadóan mulatságos; *Szörényi Éva* akadémiai növendék a legbiztatóbb ígért) — és nem utolsó sorban a ház hűséges, öreg butordarabjával, *Ágnessel*, a minden eseléddel (*Cs. Aczél Iona* játssza a végtelenül rokonszenves vezetőserepet a nagy színésznők rátermettségével, tudásával és szívével). *Párizsi* vendég érkezik a házba: *Mavriernek*, a szegényen és ismeretlenül elhunyt festőnek legjobb barátja. *Mavrier* évekkel ezelőtt itt élt a kis vidéki városban. Az orvos kezelte halálos tüdőbaját és *Mavrier* képekkel fizetett. Készpénzt is kapott az orvostól, amit most a «párizsi jóbarát» visszafizet. Cserébe elkéri a doktortól *Mavrier* két megmaradt képét.

A pénzsóvár orvos csak később tudja meg, hogy *Mavrier* zseni volt és képei vagyont érnek. Lázasan kezdi keresni a családot az elkallódott képeket, de kiderül, hogy a doktorné, mint értéktelen lim-lomot — az összes képeket elérgette. Csak *Ágnes*, a cseléd arcképe maradt meg. Az orvosék szeretnék kicsalni *Ágnestől* a portrét s most tudják meg, hogy *Ágnes* tulajdonképpen szerelme és felesége volt a halála után világhírűvé lett festőnek. A cseléd vagyont kap a képért s ebből hozzásegíti az orvos legkisebb leányát, hogy szegény szerelméhez mehessen férjhez.

A *Nemzeti Színház* újdonságát (amely *Cézanne*, a világhírű festő életének regényes feldolgozása) *Csathó Kálmán* rendezte kitűnően.